

При цьому, лише 78,57% дитячих стоматологів направляють таких дітей до ортодонта задля призначення апаратів для утримання місця для постійних зубів в зубному ряду.

Відомо, що якщо шкідливі звички усунути до 3 років, можлива саморегуляція патології, що формується. За результатами аналізу даних анкетування виявлено, що 85,71% опитаних знають про вплив шкідливих звичок на розвиток ЗЩА, однак більшість не знає, до якої патології вони можуть призвести. Так, 42,85% проанкетованих вважають, що закушування нижньої губи впродовж тривалого часу може призвести до відкритого прикусу, 32,14% опитаних переконані, що в такому разі буде формуватися глибокий прикус, і лише 25% указали, що ця шкідлива звичка сприяє розвитку дистального прикусу.

Цікавою виявилась відповідь на запитання щодо ефективності лікування ортодонтичної патології знімною ортодонтичною апаратурою. Так, усі опитані вважають знімну ортодонтичну апаратуру ефективною, однак 75% радять зачекати і встановити брекет-систему в старшому віці. При цьому, більшість (67,86%) опитаних вважає, що брекет-систему можна встановити з 12 років.

Нині надзвичайно важливим став мультидисциплінарний підхід у лікуванні будь-якої стоматологічної патології, й особливо це стосується дітей. Лікування деяких зубощелепних аномалій також не може бути ефективним без співпраці з лікарями суміжних спеціальностей. Так, нами з'ясовано, що при потребі залучення суміжного спеціаліста лише 64,29% дитячих стоматологів співпрацюють із ЛОР-спеціалістом, 67,85% - із остеопатом, 85,71% - із логопедом, 39,28% - із психологом.

Отже, на сьогодні є надзвичайно актуальною й необхідною співпраця лікаря-ортодонта й дитячого стоматолога для забезпечення стоматологічного здоров'я дітей. Отримані дані анкетування свідчать про низьку обізнаність дитячих стоматологів навіть у загальних поняттях у сфері ортодонції. Тому результати наших досліджень підтверджують важливість професійного вдосконалення дитячих стоматологів задля вчасного виявлення чинників ризику ЗЩА й ефективної співпраці з лікарем-ортодонтом.

Дубина В.О.

ОПТИМІЗАЦІЯ РОБОТИ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ КЛІНІКИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ «SMART SYSTEMS DENTISTRY»

Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

Актуальність. Нині можна зі стовідсотковою впевненістю констатувати, що комп'ютерні інформаційні технології проникли в щоденну практику лікаря-стоматолога. Ергономіка праці лікаря необхідна не тільки безпосередньо в стоматологічному кріслі, вона вкрай важлива й в організації самого процесу.

Мета дослідження - проаналізувати впровадження програми «Smart Systems Dentistry» із SIP-телефонією на ефективність роботи і стоматологічної клініки в цілому, і кожного лікаря.

Методи. Проведено статистичний аналіз роботи клініки з веденням документації «вручну» і за допомогою комп'ютерної програми з SIP-телефонією «Smart Systems Dentistry» за параметрами: адміністративний блок (запис пацієнта, контроль вторинної відвідуваності, профілактичних відвідувань) і лікарський блок (час лікаря, що виділявся на організацію прийому, - контроль і аналіз картки пацієнта й рентген-обстеження, час на заповнення форми 043-о). Порівняльний аналіз виконували за пів року роботи клініки.

Результати. Аналіз роботи адміністративного блоку показав поліпшення ефективності та якості роботи адміністраторів на 40 відсотків, а пошук пацієнта з використанням SIP-телефонії займає 45 секунд, замість кількох хвилин пошуку картки в архіві. Час лікаря, що виділявся тільки на ведення документації вручну, займав до 15 хвилин, а на платформі «Smart Systems Dentistry» із використанням електронних даних реєстратури, медичної картки, рентген-архіву й фотопротоколу з плануванням часу самого прийому й контролем виконання плану лікування – у цілому до 10 хвилин, залежно від нозологій пацієнта.

Крім цього, виявлено збільшення кількості позитивних відгуків пацієнтів про роботу персоналу.

Висновки. Комп'ютерна програма «Smart Systems Dentistry» із SIP-телефонією набагато покращує ефективність роботи клініки й оптимізує ергономічність роботи лікаря.

Єгоров Р.І.

ОБСТЕЖЕННЯ ПАЦІЄНТІВ-ДІТЕЙ ІЗ ТРАВМАТИЧНИМИ ПЕРЕЛОМАМИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ

Національний медичний університет ім. О.О.Богомольця, Київ, Україна

Актуальність. Переломи нижньої щелепи – найпоширеніший і найскладніший вид травматичних ушкоджень кісток лицевого скелета в дітей, що зумовлено анатомо-функціональними особливостями. Тому обстеження й вибір найбільш інформативних методів діагностики – першочергові завдання лікаря.

Матеріали й методи. Під нашим спостереженням перебували 20 дітей із травматичними переломами нижньої щелепи, які лікувалися на базі кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії дитячого віку НМУ ім.О.О.Богомольця. За розробленою картою проведено скринінг анамнестичних, клінічних даних, додаткових методів досліджень і лікувальних заходів. Дана карта має свідоцтво про реєстрацію автоського права на твір від 14.01.2021 р., №202100097.

Результати. Карта обстеження й ведення пацієнта з травматичним переломом нижньої щелепи створена для поглибленого вивчення цієї нозологічної одиниці, об'єктивізації й систематизації даних щодо скарг, анамнезу хвороби, місцевого статусу, додаткових методів досліджень, лікування й ведення. Вона має діагностичні й лікувальні розділи. Обстеження дітей за розробленою картою дозволило виділити найбільш значущі дані: обставини і строки отримання травми, які можуть бути підказкою для додаткових обстежень і консультацій суміжних спеціалістів. 75% дітей звернулися по допомогу в перші години після травми, що забезпечило можливість іммобілізації в ранні строки.

Оцінюючи місцевий статус, необхідно визначити ушкодження м'яких тканин і їх локалізацію, що потребує проведення ПХО. Таких дітей було 40% від загальної кількості.

Патогномонічні симптоми (порушення прикусу, вимушене й обмежене відкривання рота, симптом сходки, наявність рухомих або відсутність зубів у лінії перелому) було встановлено в 50% дітей. За наявності таких симптомів обов'язкове рентгенологічне дослідження, від якого залежить від локалізації перелому й наявності зміщення. У всіх дітей із підозрою або наявністю означених симптомів проведено рентгенологічне дослідження: ортопантограма – 20%, КТ – 80% випадків.

Висновки. Запропонована карта спрощує обробку отриманих даних, статистичний аналіз, систематизує й узагальнює їх.

Ємельянова Н.Ю.

РОЛЬ СТОМАТОЛОГА В КОМАНДНОМУ ПІДХОДІ ДО ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З РІДКІСНОЮ СПАДКОВОЮ ХВОРОБОЮ (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК)

ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України», Харків, Україна

Вступ. Хвороба Рандю-Вебера-Ослера – це рідкісна спадкова хвороба з порушенням еластичного і м'язового шарів судинної стінки, що створює умови для спонтанних розривів і викликає небезпечні для життя ускладнення. Ураження в ротовій порожнині можуть бути одними з перших ознак захворювання.

Клінічний випадок. Пацієнтка 65 років із хворобою Рандю-Вебера-Ослера. Зазначає спадковий характер захворювання. Виявлено системне ураження сполучної тканини. Лікування соматичного статусу проводилося із залученням лікарів різних спеціальностей, а саме: гастроентеролог (ерозивні ураження стравоходу й шлунка), кардіолог (ішемічна хвороба серця, артеріальна гіпертензія), ендокринолог (інсулінозалежний цукровий діабет 2 типу), офтальмолог (гіпертонічна ангіопатія сітківки) та інші. Оскільки пацієнтка мала скарги на виражену сухість у порожнині рота, нічну спрагу, неприємний запах із рота, парестезії язика, щоденні носову й ясінну кровоточивість, то була направлена до лікаря-стоматолога. Підкреслимо, що пацієнтці протягом 4 останніх років жодного разу не було запропоновано стоматологічне лікування з усуненням вогнищ хронічної інфекції, а також не проводилися диспансерний нагляд і облік.

Стоматологічний статус: на шкірі обличчя, вух, губ і долонь множинні телеангіоектазії. Червона облямівка губ суха, бліда, з вираженими точковими телеангіоектазіями червоно-фіолетового кольору. У ділянці нижньої губи – яскраво забарвлені круглі вузлики діаметром близько 5 мм, випнуті над поверхнею, неbolючі при пальпації. На дорзальній і бічних поверхнях язика - папульозні утвори червоно-фіолетового кольору, діаметром від 5 до 7 мм, випнуті над поверхнею. Ясна набряклі, застійно гіперемовані, нещільно прилягають до поверхонь зубів. Гіпосалівація (0,1 мл змішаної слини за хв).

Разом із терапією, призначеною лікарем-інтерністом, проведено санацію порожнини рота з подальшим призначенням орального пробіотика й зволожувального засобу для усунення сухості. Протягом усього лікування контролювали дотримання гігієнічного догляду за порожниною рота.

Обговорення. Доведено, що у хворих із зазначеною патологією є ризик розвитку абсцесу головного мозку, що пов'язано з бактеріємією одонтогенного походження, тому при інвазійному стоматологічному втручанні необхідна антибіотикопрофілактика, яка починається за добу до процедури й триває до 7 днів. Також важливо враховувати те, що частим ускладненням зазначеної хвороби стають гіпоксія й церебральна емболія, тому стоматологічне крісло протягом усього лікування має розташовуватися тільки у вертикальному положенні.

Висновок. Міждисциплінарна взаємодія лікарів-стоматологів і лікарів-інтерністів спрямована на встановлення єдиних підходів до лікування пацієнтів, які мають одночасні ураження внутрішніх органів і органів порожнини рота. Своєчасна профілактика й лікування ранніх стоматологічних проявів хвороби Рандю-Вебера-Ослера дозволять поліпшити якість життя пацієнтів і запобігти розвиткові тяжких ускладнень, причиною яких можуть стати вогнища хронічної інфекції в порожнині рота.